DAILY ارادہ

د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپانه

۶۸۴

سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ . ل

لسم کال - دویمه دوره، ٦٨٤ مه ګڼه، پر له پسې ګڼه ۱۷۵۲ د ۱۳۸۸ ل ـ د مرغومي ۲۸ مه - د دوشنبې ورځ، د ۱۴۳۱ هـ ق د صفرالمظفر ۲ مه د ۲۰۱۰ د جنوری ۱۸ مه

PROPERTY OF ACKU

AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER A.M.R.C

د امریکا د مدني ازادیو ټولنه د بګرام د بندیانو لېست نیمګړی بولي

د امریکا د بشري حقونو یوې ډلې ورمه ورځ وویل، چې د متحدوایالتونو دفاع وزارت یا پینتاګون د لومړي ځل لپاره د بګرام د هوایي اډې په محبس کې د ۶۴۵ بندیانو نومونه افشا کړل. د امریکا د مدني ازادیوټولنې وویل، د بندیانو دا لېست، چې د تېر ۲۰۰۹ ع کال د سپتمبر پر دوه ویشتمه چمتو شوی، وروسته له دې د امریکا د دفاع وزیر له لورې خپور شو، چې د بشري حقونو د ټولنې د معلوماتو د ازادۍ د مادې پراساس قانوني دعوه درج کړه. دا لېست د بګرام د هوایي اډې د محبس د بندیانو ۳مخ

افغانستان او د کنفرانسونو ترخه یادونه!

ایمانـ د پخواني ډاکټرانو د سیبازول ګولي به چې د هر مرض لپاره دوا وې او هر مریض ته به يې فرمایلې، د افغانستان اوسنی مرض هم کټ مټ د پخوانیو ډاکټرانو د سیبازول په شان دی، هغه وخت به که سردرد، تبه، زکام یا نورو مرضونو سړی ونیو، بس دوا يې سیبازول ګولي وې، نن د افغانستان ستونزه هم دغه شان ده، که په هر مرض لګیا وي بس د غرب ډاکټر صیبانو ورته ډیر په زړه پورې سیبازول ګولي پیدا کړي، د هر مشکل حل په کنفرانسو او کمپسیونونو دی، که وژل وي که نورې ستونزې، کرزی د کمپسیونونو له سیبازول کار اخلي او غربیان د کنفرانسونو له سیبازول.

د روانې میلادي میاشتې په اته ویشتمه په لندن کې د افغانستان په اړه یو نړیوال کنفرانس جوړیدو دی، چې مشرې یې ولسمشر کرزی او د ملګرومللو له سرمنشي بانکي مون پر غاړه لري. د مالوماتو له مخې، په دې کنفرانس کې پیسې نه غونډل کیږي، بلکې په دې کې به د افغانستان په حاد مشکلاتو خبرې او حل لارې ورته لټول کیږي، لکه د امنیتي چارو افغاني کول او افغانانو ته مسوولیتونه سپارل. له فساد سره غوڅه مقابله او له مخالفینو سره خبرې اترې.

که واقعیت ته ځیر شو دا درې د افغانستان اساسي ستونزې دي چې د اته کاله پرې زور وهل کیږي خو تر اوسه يې حل نه دی موندلی. اوس د هرې یوې ستونزې لږ شرحې ته راځو: که له سره امنیتي چارې افغانانو ته سپارل شوې وای، له سره به دومره جګړه ته ارتیا نه وای، نه به چا پر افغانستان د اشغال نوم دومره په زغره سپرولی شوای او نه به دومره افغانان د قبرونو خوراک شوي وای او نه به نن امریکا داسې په یوه دوراهي کې بنده پاتې وای او نه به امریکایي مینډې داسې په ډکو تابوتونو استقبال کیدای، حتی خبره دومره پیکه شوې چې اوس ۳مخ

نوي نوماند وزیران به د ولسي جرګې غړي وي

د افغانستان د ولسي جرګې یوې غړې د نامه له بسوولو پرته ویلي، چې د راتلونکې کابینې ډېرې نوماند وزیران به د ولسي جرګې له غړو څخه ټاکل کېږي.

سرچینه زیاتوي چې ولسي جرګې ته په دوو دورو کې د ورپېژندل شویو ډېرې وزیرانو د ردولو اساسي لاملونه دا دي، چې د ولسي جرګې یو غټ اکثریت غړي سره یو لاس شوي دي او په دې هڅه کې دي چې کابینې ته له خپلې ډلې څخه کسان وړاندې کړي.

د همدې سرچینې د معلوماتو پر بنسټ دغو غړیو د کابینې د درېیم ځل تایید لپاره پر ولسمشر کرزي یو ډول فشار راړوی او په دې هڅه کې دي، چې له ولسي جرګې څخه د وزیرانو په ټاکلو کرزی له درېیم رنګیز کوټ څخه وژغوري.

د تاند د رپوټ له مخې، ولسمشر کرزي ته نژدې سرچینې هم وایي، چې ښایي نوموړی هم د ولسي جرګې د غړو دا غوښتنه په دې موخه ومني، چې د کابینې جوړولو ناتندرېز حالت ته د پای ټکی کېږي، خان او ولسي جرګه له یو ډول ۳مخ

یک سیاستمدار آلمانی:

تقویت نیروهای نظامی در افغانستان تصمیم نادرستی است

یک سیاستمدار آلمانی با هشدار دربارهٔ ویتنامیزه شدن جنگ افغانستان، تصمیم ایالات متحده مبنی بر افزایش نیروهای نظامی در این کشور را نادرست ارزیابی کرده و آن را رد کرد.

سیگمار گبریل رییس حزب سوسیال دموکرات در کنگرهٔ آلمان در گفتگو با روزنامه فرانکفورتر الگماینه خواستار خروج نیروهای آلمانی از افغانستان در سال ۲۰۱۱ شده و خاطر نشان کرد: تا آن زمان آلمان باید به ویژه و خیلی سریعتر از قبل، پولیس و سربازان بیشتر افغان را آموزش دهد. این سیاستمدار آلمانی در ادامه دربارهٔ ویتنامی شدن جنگ افغانستان به ویژه در برخی از مناطق این کشور بحرانی هشدار داده و خاطر نشان کرد: در جنگ ویتنام نیز ایالات متحده فکر می کرد، با نظامی گری بیشتر می تواند، پیروز شود، اما پایان به گونهٔ دیگری بود. گبریل همچنین درخواست امریکا را برای فرستادن عساکر بیشتر غلط ارزیابی کرده و آن را رد کرد.

گزارش خودکشی‌های عساکر امریکایی در سال ۲۰۰۹

وزارت دفاع امریکا از افزایش بی‌سابقهٔ آمار خودکشی در میان عساکر این کشور و رسیدن آن به بالاترین حد خود در سال ۲۰۰۹، خبر داد.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، میزان خودکشی در اردوی امریکا، در سال ۲۰۰۹، به ۱۶۰ تن رسید.

این در حالی است که پیش ازاین کارشناسان دفاعی امریکا نسبت به افزایش میزان خودکشی در میان عساکر هشدار داده بودند.

بر اساس این گزارش، علت افزایش میزان خودکشی در میان سربازان امریکایی هنوز مشخص نیست.

هر چند گزارش‌های زیادی دربارهٔ وجود امراض روحی- روانی در میان نظامیان امریکایی بازگشته از عراق و افغانستان ص۳

د کابل ښار له کابل ښاروال څخه څه غواړي؟

۲

اردوی ملی و پولیس ملی، مدافع و پشتیبان شماست.

خانواده تان را محافظت کنید! فعالیت های مشکوک را به بزرگان محل تان راپور دهید.

ملی اردو او ملی پولیس ستاسوساتونکي اوملاتړي دي.

کورنۍ موخوندي کړئ ! د شکمنو کړنو په اړه د خپلې سیمې مشرانوته رپوټ ورکړئ.

د لوی او بښونکي خدای ج په نامه

سرمقاله

په کوم افغانستان کې؟

په کوم هېواد کې چې مورږ اوسېږو، دلته خو امنیت نه دی او نه هم خلك په آرام او ډاډ سره ژوند کوي، که چېرې راسموسن د کوم بل افغانستان خبره کوي، نو کېدای شي چې هغه افغانستان بیا مورږ ونه پېژنو، په دې افغانستان، چې مورږ په کې اوسېږو، د امنیت نبه والی مورږ نه وینو، بلکې ورځ په ورځ یې د خرابوالي په خوا وینو، او که چېرې دوی هېواد بوازې امنیتي تشکیلاتو ته وایي، نو بیا دوی هم په حقه دي.

د ناټو عمومي منشي اندریس فوګ راسموسن په افغانستان کې تېره ورځ ویلي، چې د ده په باور په افغانستان کې د نړیوالو ځواکونو د شمېر د زیاتولو د ستراتیژۍ له کبله د طالبانو پر ضد د وضعیت د بدلېدو نبې څرګندې شوې دي.

اندریس فوګ راسموسن چې د افغانستان په اړه یې د لنډن تر نړیوال کنفرانس دوې اونۍ مخکې خبرې کولې، وویل د طالبانو پر ضد دا بریاوې یوازې ابتدایي او مقدماتي لاسته راوړنې دي، خو دې بهیر ته د دوام ورکولو لپاره نورو ځواکونو ته اړتیا ده، چې ژمنه یې شوې ده. د ناټو عمومي منشي ویلي افغان ځواکونو ته د مسوولیت سپارلو موضوع به هم د لنډن په کنفرانس کې وڅېړل شي.

دا په داسې حال کې ده، چې په افغانستان کې د ناټو او امریکایي ځواکونو عمومي قومندان جنرال مک کریسټل په دې وروستیو کې ویلي وو، چې که افغانستان ته زیات شمېر پوځیان ونه لېږل شي، دا جګړه به وبایلي.

په هر صورت، که چېرې راسموسن امنیت ته ګوته نیسي او وایي، چې دوی یې افغان پوځ ته سپاري، په دې شرط که چېرې یې د ساتلو توان ولري، نو مورږ په بشپړ ډاډ سره ورته ویلای شو، چې افغان ځواکونه که چېرې په سم ډول تجهیز شي، په بشپړه توګه د دې توان لري، چې د هېواد امنیت په خپل لاس کې ونیسي. ځکه چې دوی افغانان دي، د دې ملك پر کولتور او دودونو نبه پوهېږي او همدارنګه کولی شي، چې د هېواد هرې سیمې ته لاړ شي.

د کابل ښار له کابل ښاروال څخه څه غواړي؟

ع. رحمن زلال

د کابل ښار په یویشتمه پېړۍ کې د هغه هېواد چې په میلیاردونو ډالره بهرنۍ مرستې ورته راستنې شوې دي مرکز او پایتخت دی.

هو، نوم یې پایتخت دی، مورږ هم پایتخت ورته وایو او نړیوال یې هم د پایتخت په نامه یادوي، خو کله چې د نومورې ښار څېره له نژدې څخه، په ځانګړې توګه د لومړي خل لپاره ولیدل شي، نو سمدلاسه همدا د پایتخت نوم له یوه پلوه او د همدې ښار څېره له بل پلوه لیدونکی د یو سرورکي انجېر سره مخامخ کوي.

نومورې ښار د استوګنې، ښاري پاکې، ښاري چوپړ او ودانیزې چارو په برخو کې ډېر بد حالت لري. هغه مانې او ګودې کرښې چې د ښاري پراخیې، ښاري روغتیا او ښاري خدمتونو په اړوند سرته رسېدلې دي، په هېڅ ډول د دې ښار د استوګنو د اړتیا یوه برخه هم نشي پوره کولای. همدا وجه ده چې د ښار هر واټ او هره کوڅه کې له مسوولو واکدارانو څه د ناخوښۍ او انتقاد ډغ پورته دی.

د ښار د واټونو خرابي، په ښار کې د ترافیکي وسایطو له حده زیاته ګڼه ګونه، د ښاري خدمتونو نشتوالی، له نیم کاره واټونو څخه د راپورته خاورو او دوړوتوپان او له همدې کبله پرښار باندې د خاورو او دوړو را خېور چتر، ناپاکي او بدبویي، د اوبو رسونې د سیستم نشتوالی، او په ښار کې د کانالېزیشن د نشتوالي له امله په کوڅو او واټونو کې د خوسا اوبو ډنډونو شتون او په ښار کې د شنه چاپېریال نشتوالی، وارې هغه لاملونه دي چې د دې ښار خلك یې کلونه کلونه خوړولي، رنځورکړي او اند د خندې مرګ کندې ته یې هم ورټېل وهلي دي.

د ښارواليۍ د بېکارګۍ له امله د ښاروالۍ په ټولو څانګو کې د ښکرور اداري فساد شتوالي د دې ښار ښاري تجارت او په بازارونو کې د ښاریانو د اړتیا وړ توکو ته لاسرسي او بیو ته سخت زیان رسولی دی.

د ښاري پراخیا د لومړني نوماند وزیر ښاغلی پښتون، پر وینا باندې په تاکید سره چې په ولسي جرګه کې د باور د رایې اخیستنې پروخت یې د هغې جرګې په رسمي غونډه کې واواورله، د کابل په ښار کې د جګپوړو ودانیو د ناسم جوړښت پره چې اوس یې د کابل ښاریان د یو لوی ګواښ، ان د یو انساني ناورین له پېښې سره مخامخ کړي دي، د کابل ښاروالۍ پرغاړه ورواچوله.

په ښاروالۍ کې د کابل ښار د پراختیا او په قانوني توګه د خلکو د استوګن کولو په اړه د یوې سنجول شوې کرنلارې د نشتوالي له امله د ښار په ځنډو کې ګڼ شمېر ځمکې د بېکوره خلکو له خوا په خپل سر لاندې شوې، ابادۍ پرې جوړې شوې او خلك پرې استوګن شوي دي، چې په پایلو کې یې د ښاري پراخیا د پلانونو د پلي کېدو په برخه کې سختې ستونزې را پیدا کړې دي. دا وارې ورانې او بیرانې په داسې حال کې پېښې دي، چې ښاروالي نه په کره نیز واک کې کومه ستونزه لري، ځکه په خپلو کړونو کې هر اړخیزه خپلواکي لري او نه هم بودجوي کومه ستونزه لري، ځکه کله چې ولسي جرګې له حکومت څخه د ۱۳۸۷ کال د قطعي حساب وغوښت، نو هلته څرګنده شوه چې د کابل ښاروالي پر ۱۳۸۷ کال له خپلې ورکړل شوې بودجې څخه یوازې ۳۵،۲۱ فیصده بودجه مصرف کړې وه دا څرګنده ده چې ښاروالي هم کاري خپلواکي لري او هم دومره پیسې لري چې په مصرف یې نشي رسولای، یوازې یو شی نه لري هغه دا چې کاري ورټیا نه لري. په هر صورت ستونزې او نیمګړتیاوې ډېرې دي، خو دا چې اوس د کابل ښار لپاره نوی ښاروال له نویو اند ېښبنو سره ټاکل شوی دی، د کابل ښاریان په لاندې ډول ښاغلي نوي ښاروال ته د خپلو غوښتنو وړاندیز کوي. د کابل په ښار کې له هر څه نه لومړی یوه ښه مدیریت ته اړتیا لري، د اسې یوه مدیریت ته چې ښاروالي د سیلاني او یا هم د یو تشریفاتي مقام په توګه نه، بلکې د کابل د ښار د ټولو چارو او د کابل د ښاریانو د ټولو استوګنځیو په اړه ځان په لومړی درجه مسوول وګڼي.

دا هم څرګنده خبره ده چې که ښاروال هر څومره فعال او پر ښاریانو زړه سوانده وي، خو په یوازې سر هېڅ هم نشي کولای څو یو پاك، صادقه او غښتلی کاري ګروپ ونه لري او تر اوسه هم چې هر راغلی ښاروال د ښاریانو لخوا ببرته ملامت تلی دی، یواځېنی وجه یې همدا وه چې د یو داسې کاري ګروپ په اړه یې فکر نه وکړی او پر هغه ګروپ چې کلونه کلونه را په دې خوا یې د کابل ښاوالي پخپل عنکبوتي جال کې را ښکېل کړې ده، تکیه کړې وه او اوس هم نوی ټاکل شوی ښاروال د کابل ښار او ښاریانو ته د چوپړ تکل او د خپل بریالیتوب تمه ولري، له هر څه نه لومړی ورته اړینه ده، چې یو داډلی کاري ګروپ جوړ او پر هغه باندې په تکیې سره پر خپل کار باندې پیل وکړي.

د کابل له نوي ټاکل شوي ښاروال څخه د کابل ښاریان ډېرې غوښتنې لري، چې مورږ یې په دوو بېرنیو یالنډه مهاله او بنسټیزې یا اوږد مهاله برخو کې را لنډ وو.

لومړی، بېرنی یا لنډمهاله غوښتنې:

لاسلیك شوو قراردادونو ته په یوار بیا کتنې سره د کابل په ښار کې د را سپړل شوو نیمکاره واټونو او د واټونو د غاړو د نیمکاره لښتیو د تکمیل او ګټې سپارنې ته بېرنۍ چټکتیا ورکول.

د فرعي واټونو په کرښو(قیر) ۳مخ

تداوم بحران در دولت کابل

از مجموع ۱۷ وزیر پیشنهادی دولت افغانستان که در مرحلهٔ دوم به پارلمان این کشور معرفی شدند، ۷وزیر رای اعتماد گرفتند و ۱۰ وزیر پیشنهادی موفق به کسب رای اعتماد از نماینده گان پارلمان نشدند، تا به این ترتیب، بحران در دولت کابل ادامه یابد.

در نشست روزشنبهٔ پارلمان کشور، ۲۲۳ تن از نماینده گان شرکت داشتند و هر یک از وزرای پیشنهادی برای کسب رای اعتماد پارلمان، حداقل به ۱۱۳رای موافق نیاز داشت.

وزیران جدید:

زلمی رسول برای وزارت امور خارجه، حبیب‌الله غالب برای وزارت عدلیه، محمد یوسف نیازی برای وزارت حج و اوقاف، محمد هادی ارغندیوال برای وزارت اقتصاد، جارالله منصوری برای وزارت انکشاف دهات، خانم آمنه افضلی برای وزارت کار و امور اجتماعی و ضرار احمد مقبل برای وزارت مبارزه با مواد مخدر پیروز از پارلمان رای اعتماد گرفتند. این در حالی است که محمد هاشم عصمت اللهی، خانم پلوشه حسن، خانم ثریا دلیلی، محمد ظاهر وحید، عبدالرحیم اوراز، محمد بشیر لعلی، انجنیر عبدالرحیم، ارسلا جمال، سلطان حسین حصاری و عبدالقدوس حمیدی که برای وزارت‌های تحصیلات عالی، امور زنان، صحت عامه، تجارت، ترانسپورت، فواید عامه، امور مهاجران، اقوام وقبایل، انکشاف شهری و مخابرات به پارلمان معرفی شده بودند نتوانستند، رای اعتماد بگیرند. درمیان این افراد، ضرار احمد مقبل که برای وزارت مبارزه با مواد مخدر افغانستان معرفی شده بود، با کسب ۱۶۲ رای موافق و ۵۶ رای مخالف توانست، بیشترین رای موافق را به خود اختصاص دهد. همچنین از میان سه وزیر پیشنهادی زن که به پارلمان معرفی شده بودند، فقط آمنه افضلی برای وزارت کارومور اجتماعی توانست، از پارلمان رای اعتماد بگیرد.

بحران برای دومین بار:

دو هفته پیش نیز از ۲۴ وزیر معرفی شده به پارلمان کشور فقط ۷ وزیر پیشنهادی رای اعتماد گرفتند و۱۷ تن دیگر رد صلاحیت شدند. تا کنون طی ۲ مرحلهٔ نشست نماینده گان پارلمان، فقط ۱۴ وزیر در دولت افغانستان موفق به کسب رای اعتماد از پارلمان شده‌اند. البته دولت افغانستان متشکل از ۲۵ وزیر است و رییس‌جمهور باید طی روزهای آینده ۱۱وزیر را برای کسب رای اعتماد به پارلمان معرفی کند. برخی ناظران معتقد اند، عدم وجود سوابق سیاسی و اجرایی برجستهٔ برخی از وزیران پیشنهادی، عامل اصلی رد صلاحیت آنان از سوی پارلمان افغانستان بوده است.

پیامدهای بحران:

در شرایطی که هنوز ۱۱ وزارت در افغانستان بلاتصدی مانده است، رییس جمهور کرزی خود را برای نشست بین‌المللی لندن در ۲۸ جنوری آماده می‌کند. نشست لندن با محوریت بررسی مسایل افغانستان تشکیل می‌شود و کرزی تلاش می‌کند، تا قبل از برگزاری این کنفرانس دولت افغانستان کاملا استقرار یابد. برخی ناظران رقابت‌های جناحی در افغانستان و تقابل جدی قوهٔ مقننه و مجریه را عامل عدم استقرار کامل دولت جدید این کشور می‌دانند. این در حالی است که برخی نیز معتقد اند، جناح حاکم با معرفی وزیران ناکارآمد، خود عامل اصلی شرایط موجود است و از این روش، برای حذف رقبا بهره می‌گیرد.

گزارش خودکشی‌های...

وجود دارد، اما نکتهٔ قابل اهمیت دربارهٔ افـرادی کـه در سال گذشتهٔ میلادی در اردوی امریکا دسـت بـه خودکشی زده اند، این مطلب است که یک سـوم از این افراد، هرگز به افغانستان و یا عـراق فرسـتاده نشده بودند. در همین رابطه امیرالبحر مایکل مـولن لوی درستیز امریکا به قوماندانان اردو دسـتور داده که به افراد زیردست خود بگویند که هیچ کـس بـه دلیل داشتن بیماری به ویـژه بیمـاری هـای روحـی مـورد تمـسخر و ریـشخند همقطـاران خـود قـرار نمی‌گیرد. در همین رابطـه، چنـدی پـیش یکـی از قوماندانان وزرات دفـاع امریکـا از وجـود امـراض مغزی در نزد عساکر امریکـایی بازگـشته از جنـگ عراق و افغانستان، خبر داد.

جنرال لوری ساتون رییس بخـش بهبـود صـحت روانی و آسیب های مغزی پنتاگون بـا اعـلام ایـن مطلب در ادامه گفت: یافته‌های من نشان مـی‌دهـد که ۱۰ تا ۲۰ درصد عساکر امریکـایی بازگـشته از جنگ عراق و افغانـستان، از صـدمات مغـزی رنـج می‌برند. بر همین اساس، ۵ درصـد از ایـن افـراد نیازمند دریافت خدمات ویژهٔ صحی هستند.

این درحالی است که اردوی امریکا از سال گذشـته تحقیقاتی را دربارهٔ امراض مغزی و روانی افراد خود آغاز کرده است.

چندی پیش نیز اعلام شـد کـه آمـار خودکـشی در میان عساکر امریکایی در سـال ۲۰۰۸ مـیلادی در مقایسه با سال پیش از آن، شش برابر شده است.

بر اساس این گزارش، در سال ۲۰۰۷، حداقل ۱۰۸ تن از نیروهای اردو دست به خودکشی زدند کـه در مقایسه با سال قبـل شـش برابـر رشـد را نـشان مـی‌دهـد. یـک چهـارم از ایـن خودکـشی‌هـا در عراق رخ داده است.

بر اساس این گـزارش، آمـار خودکـشی نیروهـای اردوی امریکا آن چنان رو به افزایش است که برای بسیاری از مقام های این کشور نگرانی هایی ایجاد کرده است. علاوه بر افزایش بی سـابقهٔ خودکـشی در نیروهای ارتـش، تعـداد زیـادی از آنهـا نیـز در خشونت های عراق و افغانستان، کشته شده اند.

د امریکا د مدني ازادیو...

په اړه لـومړني رسـمي معلومـات دي، چې خپرېـږي خـو د امریکـا د بـشري ازادیـو ټولنـه وایـي چـې دا لېـست ډېـر سانـسور شـوی دی او پـه هغـه کـې ځینـې مهـم معلومـات تـرې ایـستل شـوي، لکـه دا چې د بنـدیانو ملیت یـا تابعیـت، د بنـد مـوده، په کـوم هېـواد کـې نیـول شـوي او یـا پـه څـه ډول حالـت کـې نیـول شـوي. د هغـوی په وینـا د بنـدیانو عمرونـه هـم پـه لېـست کـې نـه دي څرګند شوي.

د افغانـستان د عـدلیې وزارت مقامـاتو د دې لېـ ـت د خپرېـدو هرکلـی کـړی او ویلـي یـې دي، چـې لـه دې سره بنـدیانو تـه لاز اوارېـږي، چـې محکمـې تـه مراجعـه وکـړي او د خپـل تـور پوښـتنه وکـړي. تـردې مخکـې د افغانـستان د عـدلیې وزارت افغانـستان تـه د بګـرام د محـبس د سـپارلو پـه اړه د امریکـایي او افغـان مقامـاتو د مـوافقې هرکلـی هـم کـړی و او ویلـي یـې وو، چـې تـر دې وروسـته بـه د دې زنـدان لـه بنـدیانو څخـه افغـان عـدلي مقامـات تحقیـق وکـړي او د هغـو کسانو د خلاصـون لاز بـه اواره شـي، چـې بېګنـا نیـول شـوي دي. د تانـد د رپـوټ لـه مخـې، د امریکـا د مـدني ازادیـو ټولنـه وایـي، چـې په بګرام کـې په سلګونو بنـدیان لـه کلونـو راهیـسې پـه بـدو او وېرووونکـو شـرایطو کـې سـاتل کېـږي. د دې ټـولنې پـه وینـا بنـدیانو تـه حتـا دا هـم نـه دي ویـل شـوي، چـې پـه څـه جـرم نیـول شـوي او نـه هـم دا موقـع ورکـړل شـوې، چـې د تورونـو پـر وړاندې د ځان دفاع وکړي.

نوي نوماند وزیران به د...

رشخند او رسوایي څخه وژغوري.

سرچینه وړاندې زیـاتوي چې په پام کې دي، د ولـسي جرګې وکیله اغلې محققه ساهره شریف د ښځو چارو د وزارت لپاره د درېیمې نوماندې په توګه وروپېژني د کره توب پر بنسټ سرچینه دا خبره هم کوي، چې د قومونو او قبایلو وزارت لپاره د رد شوي نوماند وزیر ارسلاجمال پر خای بـه د ولـسي جرګې غړی نادرخان کټوازی او یـو شمېر نور وکیلان چې علمي او کاري وړتیا لري پاتې وزارتونو ته ونومول شي.

خو بلخوا همدا سرچینه په لومړي پړاو کې د څینو رد شویو وزیرانو د برخلیك په اړه وایي، چې په راتلونکې کابینـه کـې بـه دوه یـا درې رد شـوي وزیـران نـورو وزارتونو ته انتخاب شي.

سرچینه زیاتوي، په پام کې دی د مخابراتو رد شوی وزیر امیرزی سنګین دا ځل د برېښنا د وزیر په توګه ولسي جرګې ته ور وپېژندل شي. نوموړی وایي چې که څه هم امیرزی سنګین مخابراتو وزارت ته وړ کس و، خو ولـسي جرګې د هغـه د ردولـو ناسمه پرېکړه ځکه وکړه، چې وکیلانو غوښتل وړاندې کړي وزیران په غـوټ اکثریـت رد کـړي او لـه دې لارې کـرزی مجبـور کـړي، چـې وزیـران لـه همـدې ولـسي جرګې څخه غوره کړي.

د کابل بنار له کابل بناروال...

کولو سره د بنـار پر عمـومي واټونو باندې د ترافیکي ګنډې ګونډې کمول.

د بنـار پـر مختلفـو مرکـزي برخـو کـې د دستفروشـانو لپاره د وړ ځایونو په ټاکلو سره په بنار کې د پلي خلکو د تګ او را تګ لپاره د پیاده لارو خلاصول.

د بنـار پـه دننـه واټونـو باندې د ورځـې لخـوا د غټـو موټرانو نه پرېښودل.

لـه مختلفـو لارو چـارو څخـه پـه ګټـه اخیـستنې سره د سوداګرو او هټیوالو د روا ګټو په نظر کې نیولو سره په بنار کې د بیو را ټیټول او څارنه د بنـاري ټولو اړتیا وړ توکـو د زېرمـې لپـاره لـه بنـار څخـه د باندې د ګدامونو او زېرمتونونو جوړول. د بنـارواليې له خپلو شته امکاناتو او نورو کورنیـو او بهرنیـو مرستندویو امکاناتو څخه په ګټه اخیستنې سره د یـو عمـومي حشر پـه واسطه د بنـار پـاکول او بیـا لـه خپلـو شـته امکاناتو څخه په ګټه اخیستنې سره په ورځنۍ توګه د هرځه هم هغسې پاک ساتل.

دویم بنسټیزې یا اوږد مهاله غوښتنې: د کابل بنـاوالي د خپلـې کـورنۍ پراختیـایي بـودجې او بهرنیـو مرستندویه منابعو څخه په ګټه اخیستنې سره د کابل بنار ټولو برخو ته د اوبورسونې د شبکو په غځولو سره د کابل بنـار تـر مخکـه لانـدې اوبـو لـه چټلتیـا څخـه ژغورل او ساتل. همدا رنګه د پورتنیو امکاناتو او د انجنیـرۍ نویـو علمـي لاسـته راوړنـو څخـه پـه ګټـه اخیستنې سره د کابل په ټول بنار کې د کانالیزیسیون پرجوړښت سره د مخکې مخ او تر مخکې لانـدې اوبـو لـه چټلېدو څخه پاک ساتنه. د کابل د اوسنې بنـار د ټولـو برخو لپاره یو شان پراختیا یې ماسټرپلان جوړول او پلي کول. د کابل بنار شنه کولو او په بنـار کې د شنو برخو تـازه ساتل. پورتنۍ غوښتنې هغه غوښتنې دي چې پر پلي کېدو سره یې کېدای شي، چې کابل په حد اقل توګه د افغانستان غوندې د دربدره هېواد پایتخت ځپره غوره کړي.

افغانستان او د کنفرانسونو...

ملي پـولیس او ملي اردو خلکـو تـه د هیڅ کار نـه ښکاري، دا ظلم په خپله بهرنیانو وکړ چې اوس یې عواقب دوی ته سخت دردوونکي دي. دوهم، که له سره له هر چا سره بیل بیل د هر څه حساب شوی وای او هر چا د افغان مظلوم ولس حقونه د هغوی بیت المال بللی، نـو فـساد ښایي دومره پراخ نـه وای، لکه نن یې چې کوم ډول ډنګول کیږي. کله چې د ملت د غوښـو تـرې د بیت المال مال د خپـل ځان وبولي، بویه چې ملت بـه داسې په لومـو کې رانښکیل وي لکه دا نن، دا اتـه کالـه وړاندې کـه بـه کوم وزیر تاکل کیده، نـو لـه سـره تـر پایـه یـې پـه وزارت کې ټول خپـل یـاران او قومیـان ځایول، نـور بـه یـې کـه د دوو خـرو وربـشې هـم سـره جـلا کـولی نـشوای بـس ګټلې یـې وه، ځکـه چې وزیـر صـیب ددوی له کلي یا ولایتـه وو، او دا بې عدالتي له سره روانه وه خو سترګې پرې پټېدې چې اخر یې داسې مصیبتونه وزیږول چې نن یې ټول پـه غـم اختـه کړي یـو. نـو اوس ددې مـشکل حـل پـه داسې نمایـشي کنفرانسونو ناممکن دی، بل، فساد اوس په هیـواد کـې تـر ډېـره سیاسـي اړخ لـري، کلـه چـې د غـرب او کـرزي اړیکـې سـره لـږ ترخـې شـوې، نـو پـه ده یـې د سیاسي فشار له پاره د اداري فساد لـه فرمولې کار واخست، کنـه فـساد خـو اتـه کالـه وړاندې هـم پـه همدغه پیمانه و لکه نـن چې دی، نـو ولې یـې هغـه وخـت داسـې غوغـاوې نـه پورتـه کـولې. درېـم د مخالفینو د را پخلا کولو خبره ده چې په دې اړه هم ډېر درانده درانده خندونه په مخ کې دي. ولسمشر د زړه لـه تلـه غـواړي چې دغـه ستونزه حل کړي، خـو داخلي داسې کړي، شته چې ددغـه کار لپاره حتـی الوسـع سـتونزې راولاړوي، دوی د طالبـانو پـه موجودیت کې ځانونه پـه نشت حساب بولي، کنـه نور هیڅ مشکل نه ورسره لري، بس که نور نه وي یو یـو اخبار هر چا پیدا کړی او پـه هغـه کـې پـه دغـه پروسـه پـسې بد رد وایي. دوهـم پـه دې برخـه کـې د بهرنیانو ګونګه پالیسي یـو لـوی مـشکل دی، کـه فشار پرې راځي، او یا یې تلفات تر شمیر اوړي، نو بیا دومره خواخوږي ورسره نـسي چې د طالبـانو د مشرانو نومونه ان له تور لیسته باسي. ګونګه ځکـه ده که یې له اوله سره د نورو پـه خوله نه وای کړي او د هغوی ناروا مشورې یې نه وای منلې، نـن بـه ټول پـه یوه افغانستان کې سرې سترګې ګرځیدای، کلـه یې پـه منځلاري او تونـدلارې سـره ویـشي خـو نـه کیـږي، کلـه یـو څـه وایـي، کلـه یـې بنـدیان پـټ وراعـد اموي. کلـه یې پـه کلیشـه یـي جرګـو راپخـلا کـوي کلـه پـه پیـسو او ..... خـو کـه لـه سـره تهـداب کوړ نـه وای اینبـودل شـوی، دا یـوه سـتونزه بـه هـم نـه وای، کـه لـه سـره امنیـت افغانانـو تـه ورکـړل شـوی وای او ددوی پـه وړتیـا کـار شـوی وای، او دوی خوشـي بیځایه کورونه نه تلاشي کولی او خلك یې په یو نوم بل نوم نه وای وژلي، نو اوس به دا متقابل تورونه یو پر بل نه لګیدلی، دغه شان که له سره مرستې په سمه توګه تر سره کیدای او حساب له هر چا سره کیدای، نو نـن بـه میـم زور مـا ټولې د مـا نـه وای او هر څـه بـه شفاف وی، واقعیت دادی چې تر افغانانو پـه فـساد او اخـتلاس کـې بهرنیـان ډېـر ککـړ دي او دا ټـولې مرستې بیرته دوی خپلو هیوادونو ته په یو نوم او بل نوم یوړلې. دغه شان، که طالبانو ته له سره د یوه قوي مخالف پـه توګه کتـل شـوي وای او لـه سـره یـې غـم خوړل شوی وای، نه لکه د سولې کمېسیون، نـن بـه سرو او تورو لیستونو ته ضرورت نه و، پـه لـوی لاس ولس ووژل شو، دوی له فرصتـه استفاده وکـړه او هر څوک یې د ځان په ګټه ددولت پر ضد راپاڅول چې اوس یې کـه نومونـه لـه تـور لیسته لیرې هم شي نـو ددې تـضمین څوک کـوي چـې هغـه دې کـرار کښینې څکه اوس یې امریکا یو څه پـه لړزه راوسـتلې ده. نـو پـه دننـه کـې ولسمشر دی چې کـه هـر څـه کیـږي، بـس کمیسیونونه ورته ټاکي چې موضوع تعقیب کړي خو تر اوسـه ولس د یوه کمېسیون پایلې هم نه دي لیدلې. دغـه شـان غربـي یـارانو هـم د افغانـستان د هـرې ستونزې د حل لپاره پـه لسګونـو کنفرانسونـه دایر کړل خو نتایج تر اوسه د اوبو پر سر لیکې دي. نو تیرو تـه پـه کتـو چې هیڅ نتیجه یې نه ده ورکړې، دا د لندن او نور له دې وروسته چې کوم کنفرانسونه جوړیږي لکه فرانسې او جرمني، دا تر پخوانیو سیبازولو نه زیات څه نه دي چې افغاني رنګ یې ډېر کمزوری او نتایج به یې هم له کمزورې نه ډک وي. او خدای خبر چې د افغانستان په شان مریض دې تداوي کړی شي.

آیا مـا اقتـصـاد را...

دهقانی در کشوری می باشد که در آنجا مزرعه باشد. کشوری خوبی داریـم ، ایکـاش کـه بـا کشوری خوب خود ، یکجا دولت خوب هم مـی داشتیم ، که نـداریم ، اگـر دولـت خـوب مـی داشتیم ، شرایط برای ما میـسر شـده اسـت ، ازین مساعدتهای که به ما میسر شـده اسـت ، بسیار کارها را میتوانستیم.

پاکستان در کراچی فابریکه ذوب آهن دارد ، و سنگی آهنی خود را از آسترالیا وارد می نماید ، چرا ما به پاکستان سـنگ آهنـی خـام صـادر ننماییم ، پاکستان از اسیای میانه میخواهد برق وارد نماید ، آسیای میانه در کجا و پاکستان در کجا ، ما در کنر در پهلوی پاکستان دریا داریم ، بر علاوه ازینکه به خود برق می سازیم ، چرا از دریای کنر به پاکـستان بـرق صـادر ننمـاییم. پاکستان از ترکمنـستان میخواسـت گـاز وارد مینماید ، ما چرا گاز خود را به کابل نرسانیم ، و گاز اضافی خود را به پاکستان صـادر ننمـاییم ، پاکستان برای ما بازار خوبی است ، مـا چـرا از بازار پاکستان استفاده ننمـاییم ، ذغـال مـا در پاکستان بازار دارد ، سنگ گرومیک بازار دارد ، آهنی خام هم بازار دارد ، چرا مانع صدور ذغال و سنگ گرومیک به پاکستان باشیم ، امکانـات بسیار وسیعی داریـم ، از امکانـات خـود بایـد باخبر باشیم ، کشوری ما، به ما بسیار کمک می کند ، از استعداد کشور باید استفاده نماییم.

ما در زمین اب داریم ، دریاها دریـا آب ، چـرا منتظر لطف و مهربانی باران باشیم ، ما کم آب و کم زمین داریم که از خشکسالی ها می نـالیم. دریاهای مطمینی ، برای سالهای خشکسالی ها داریم ، کنر ، کوکچه و آمو ، و این سه دریـا ، از پـامیر سرچـشمه گرفتـه اسـت ، درسـالهای خشکسالی ، آبی وافری دارد ، و بهترین زمـین های ما هم تحت تاثیر همین سه دریا می باشد ، ما در ساحلی آمو ، یک و نیم میلیـون هکتـار زمین ، برای ابیاری ها داریم ، چنـین کـشوری داریم ، و کشوری فقیر و نـداریم.

نقص در کجا می باشد ، نقص در ماست ، یا نقص در کشوری ما می باشد؟

کشوری ما هیچ نقص ندارد ، نقص در ما میباشد که کشور را به کار نه انداخته ایم ، نه از آبهایش کار گرفته ایم ، نه از معدن هایش استفاده کرده ایم ، در قرن بیست و یک هستیم ، هنوز هم در فکری اقتصاد نمی باشیم ، در قرنـی بیـست و یک هستیم ، و خطی آهن نـداریم ، اگـر خـط آهن داشته باشیم با آن چـه کـرده میتـوانیم ، چـرا کـه چـه داریـم کـه آنـرا بوسـیله خط آهن انتقال دهیم.

چین چه کرد که ، چین شد ، و ما چه کنیم کـه یک چیزی شویم؟

چین نفوس خود را کنترول می کند ، در بخشی اقتصاد کار می کند ، کارگری ارزان دارد ، مـواد خوب ، بزرگ و فراوان دارد. اروپا پخته نـدارد ، پخته محصول آسیا مـی باشـد ، اصـلاً صـنایع نساجی متعلق به آسیا می باشد ، هم کـارگری ارزان و هـم مـواد خـام خـوب ، بـزرگ و فراوان دارد.

کشوری ما کم از کشور های دیگری جهان نمی باشد ، اما چه کنیم آنرا نمی سازیم.

کشور را بوسیله کی بسازیم؟

بوسیله اینها؟

این را باید غیر ممکن بدانیم.

چیز های مهم چه می باشد ، بسیار چیز ها بـسیار مهم می باشد ، ولی زعیمی ملی داشتن کم از دیگر چیز ها مهم نمی باشد ، دعا کنیم که خدا ملتـی را بدون زعیم ملی نسازد.

ولایت درجه اول افغانستان کدام می باشد؟

آن که ابی زیاد مصرف می کند وزمـین زیـاد دارد. ابی زیاد کندز دارد ، و اب زیاد را کندز بـه مـصرف می رساند ، و اگر دشت شیر ماهی هم که ادامه امام صاحب می باشد ، و ساختنش بـسیار آسـان مـی باشد ، و تا کندز امتداد دارد ، ساخته شود ، زمـین های کندز دو چند تا دونیم چند ازین زیاد می شود ، و کندز یک ولایتی نمونه در افغانستان میشود.

نه تنها کندز ، هرات ، با بند سلما ، هرات می شود ، ذخیره بند بخش آباد ، فراه را فراه می سازد ، نهـر لشکری اگر وسعت یابد و بزرگ شود ، و باید بزرگ شود ، نیمروز را نیمروز می گردانـد ، ذخیـره بنـد چشمه شفا ، بلخ را زنده می سازد ، پـروان چهـار دریا دارد ، و نصفی از پروان بگرام و دشت بگـرام ، بهترین زمین های افغانستان در آنجا مـی باشـد ، خشک و بایر می باشد ، دریای پـروان بـرای ایـن نیست که از کشور برابد ، دریای سروبی گذشته از سروبی ، بسیار به آسانی به سـوی ننگرهـار تغیـر مسیر می یابد ، و دریای سروبی را ننگرهـار کـاملاً در زمین های خود بمصرف می رسـاند ، و دریـای سروبی ، از ننگرهار ، ننگرهاری دیگری می سازد ، کشوری خوبی داریم ، آنرا باید بسازیم. و کـشوری خوبی داریم آنرا باید بشناسیم.

مـشکل مـا وقتـی مـی بـود کـه کـشوی خوب نمی داشتیم.

اصلاً پروژه مهم ما پروژه آمو می باشد ، سرنوشـت ساز می باشد ، اب از آمو ، و زمین های از کوکچـه تا اقچه و اندخوی و گذشته از اندخوی ، این پروژه به سطح جهان پروژه می باشد ، این پـروژه ، یـک کشور را کشور می سازد ، یک و نیم میلیون هکتار زمین ، زمینی درجه اول و بسیار خوب ، به سـطح جهان زمینی خوب ، در این ساحه وجود دارد ، این پـروژه را بـه ایـن حـال نگـذاریم ، و ایـن پروژه را باید بسازیم.

اگـر میخـواهیم فقـر را نـابود سـازیم ، این پروژه را باید بسازیم.

صد فیصد امنیت امکان نـدارد ، و صـد فیـصد امنیت را هیچ کس ، در هیچ جای آورده نمـی تواند ، در هر کشوری ، اگر خواسته باشـند ، و نخواسته باشند ، جرم می شود ، و فساد مـی باشد ، اگر جـرم نـشود ، و مجـرم نباشـد ، و فساد وجود نداشته باشد ، این حکومت ، ایـن پـولیس ، ایـن محـاکم ، و ایـن قـضا ، برای چه می باشد؟

اگر پولیس را بگویی که چرا مجرم را نمی گیری ، شاید بگوید که مجرم گرفتن ما چه فایده دارد ، اگر ما او را بگیریم ، او آنرا رها می سازد.

مشکلاتی داریم ، مشکلات خود را باید بدانیم ، مـشکلاتی داریـم ، مـشکلات خـود را باید از بین ببریم.

نصفی از مشکلات را چه میکنید که سه ثلثی مشکلاتی ما ، حتی ازین هم بیـشتر ناشـی از نادرست کاری های خود ما مـی باشـد ، اگـر تغیری نیاید ، مشکلات خود را ، مشکلتر ازین باید بدانیم ، در مشکلی گیر مانده ایم ، خـدا کند که ازین مشکل برائیم.

په غزني کې دنجونو د یوه ښوونځي ودانۍ پرانیستل شوه

پـژواک - د زاړه بنـار د نجونـو لېـسه ښوونځی، چې شپږ میاشتې وړاندې یې کار پیل شوی و، پرون د غزني د چارواکو له لوري پرانیستل شو. دغـه ښـوونځی د نړیـوال بانـک پـه (۱۵۸) زره امریکـایي ډالـره مـالي مرسـته، د پـوهنې وزارت د پـوهنې د کیفیـت د لوړتیـا یـا ایکویـپ د پروګرام تر څارنې لاندې جوړ شو. د غزني د پـوهنې رییـس حـسن مبـارک عزیـزي د مرغومي پر ۲۲مـه، د ښوونځي د پرانیستې پرمهال وویل، چې په روان لمریز کال کې یې د دې پروګرام له مخې، د دېرشو ښوونځیو د نویو ودانیو کار پیل کړی دی.

هغـه زیاتـه کـړه، چـې د زاړه بنـار نجونـو زده کوونکو، د ځای د نشتوالي ستونزې لرلې او بایـد پـه بېړنـي ډول ورتـه نـوې ودانـی جـوړه شوې وای. د دې ښوونځي ودانی، چې تر اتـه سوه متـره مربـع زیاتـه ځمکـه یـې نیـولې، پـه پاخه او اساسي ډول جوړه شوې یو پوړیزه او ۱۴ درسي خونې لري.

آیا ما اقتصاد را می دانیم؟

روح الله حبیب

اگر اقتصاد را میدانستیم ، به چنین روزی بدی مواجه نمی شدیم که، شدیم.

اصلاً فورمول های کهنه ، بسیار کهنه شده است ، فورمول های جدید ، بسیار جدید می باشد ، اقتصاد به مثل طبابت نیست که در همه جهان یکسان باشد.

مرض توبرکلوز ، همان یک مرض توبرکلوز است ، و دوایش هم معلوم است ، اگر این مرض در افغانستان باشد ، و یا در پاکستان ، و یا در هر جای جهان ، دوایش همان یک دوا می باشد ، ولی اقتصاد چنین نیست ، هر کشور از خود اقتصادی دارد ، و باید کشور در بخش اقتصادی خودش عمل نماید ، ما از خود اقتصاد داریم ، ما باید در بخش اقتصادی خود عمل نماییم، ما اقتصاد زراعتی داریم، و در بخش زراعتی امکانات بسیار عالی داریم، آب داریم و زمین داریم، باید آب های خود را بگردانیم، و زمین های خود را بسازیم، دهات لبریز از نفوس شده است، مشکل ما را زمین کاملاً حل نمی نماید، ولی بسیار کم می سازد، باید زمین بسازیم، و یک میلیون هکتار زمین باید بسازیم، و کار های ضروری را نظر به غیرضروری، ترجیح بدهیم، و ضرورتر ها را ، اولتر از همه باید بسازیم، در بخش برق سازی بسیار کار کنیم، و نفت و گاز را از یاد نبریم، مس و آهن به سطح جهان داریم، در این بخش ها بسیار کار نماییم ، فابریکه های نساجی ، فابریکه های شکر سازی ، و فابریکه های کود کیمیاوی داشته باشیم ، اگر در بخش اقتصاد باشیم ، و اقتصاد را تعقیب نماییم ، اقتصاد را می یابیم ، و اقتصاد را می سازیم ، ما در بخش های کار کنیم که اقتصاد باشد ، و ما در بخش های کار می کنیم که اقتصاد نمی باشد ، و حتی بعضی کارهای است که ضد اقتصاد می باشد ، پولهای که می یابیم ، پولها را بیجای مصرف می کنیم ، پولها را در راه دیگری بکار می اندازیم ، اقتصاد نمی سازیم ، و اقتصاد می خواهیم.

آب بسیار مهم می باشد ، چون ما آنرا فراوان داریم ، قدر آنرا نمی دانیم ، مشکل ما اینست که آبهای خود را نمی گردانیم ، و از آبهای خود استفاده نمی نماییم.

عربستان سعودی نفت دارد ، و نفت بسیار مهم می باشد ، ولی ما آب و زمین داریم ، این آبهای را که ما داریم ، آنرا آنها ندارند ، اگر می داشتند ، خدا میداند که از کشور خود چه می ساختند.

و دانش های امروز ، دانش های امروز می باشد ، و دانش های فردا ، بالاتر از امروز می باشد ، و ما باید در امروز باشیم ، و به حساب فردا خود را عیار سازیم ، به این قناعت نداشته باشیم ، پیش رویم ، و تکامل نماییم، دانش ها همه اش این نیست که امروز می باشد ، دانش های فردا بیشتر از امروز می باشد.

ما چه داریم؟

ما سه اقتصاد داریم ، و از سه مدرک اقتصاد بدست می آوریم ، اقته اد تریاک ، «در حدود سه میلیارد دالر» و اقتصاد خیرات ، مطلب از خیرات کمک های خارجی است ، «در حدود سه میلیارد دالر» اقتصاد گندم ، «زراعت» در حدود دو میلیارد دالر ، و اینست مجموع اقتصاد ما ، ما در بد حالت قرار داریم ، ازین حالت باید خود را بکشیم و برائیم.

مجموع بودجه دولت ، از درک داخلی ، یک میلیارد دالر را چه میکنید که کمی بالاتر از نیم میلیارد دالر است ، ما به این بودجه ، چه میتوانیم و ما این بودجه را هم در راه تشکیلاتی بمصرف می رسانیم ، که به اقتصاد چیزی نمی مانیم ، ولی در این حالت ، دفتر های مقامات دولتی خود را ببنیم ، و خرچ های دولتی خود را مشاهده نماییم ، تو گویی یک کشوری اروپائی ایم ، اگر مصارفات دولتی را کم نسازیم ، و در فکری اقتصاد نبرائیم ، مشکلی خود را مشکلتر ازین می سازیم.

ما از غرب تقاضا داریم که به ما عسکر نفرستید ، اردوی ما را قوی سازید ، به ما گندم نفرستید ، کمک کنید که ما زمین های خود را بسازیم ، مشکلی ما ، مشکلی اقتصادیست ، در راه اقتصاد به ما کمک نمائید.

مشکل را ، مشکل ساختن ، کاری اسان می باشد ، هر شخصی میتواند این کار را کند ، دانش آن است که مشکل را اسان سازد.

یک دانش ، دو دانش نیست که اقتصاد را می سازد ، مجموعه ای از دانش هاست که اقتصاد را می سازد ، اقتصاد را تنها دانش نمی سازد ، وسایل دانش است که اقتصاد را می سازد ، و اقتصاد از یک چیز و دو چیز ، بدست نمی آید ، اقتصاد منابع بیشماری دارد ، کس زراعت می کند ،کس صنعت می کند ، کس نفت دارد ، کس گاز دارد ، کس یک امکاناتی دارد ، و کس دیگر امکاناتی دارد ، و خود کشور هم در اقتصاد ، رولی بزرگ و اساسی دارد ، کشوریکه استعداد اقتصادی شدن را دارد ، آب دارد ، زمین دارد ، منابیع تولیدی در آن موجود است ، و شخصیت های علمی در آن می باشد ، منابع پولی در آن موجود است ، و این همه چیز ها جمع می شود ، و اقتصاد را می سازد ، در عصر امروز امکاناتی زیادی موجود است ، و یک ملت را کشورش نشان میدهد که او چگونه ملتی می باشد ، ایا استعدادی کشور ساختن را دارد ، و یا ندارد ، نشود که کشورش استعداد اقتصادی شدن را داشته باشد ، و او فقیر و نادار به سطح جهان باشد.

بیائید تا هنوز اقتصاد را نساخته ایم ، بعد از این اقتصاد را بسازیم. در بخشی اقتصاد بسیار غفلت کرده ایم ، دیگر غفلت نکنیم.

ناوقت شده است.

ناوقت نشده است ، سر وقت است ، اصلاً قرن اقتصاد ، قرن بیست و یک است.

ما در مشکل گیر مانده ایم ، که حالا اقتصادی شدن را از یاد برده ایم.

چه کنیم تا یک چیزی شویم؟

به این کارهای که ما می کنیم ، به این کارها هیچ نمی توانیم ، و هیچ نمی شویم ، کشوری ما کارهای زیاد می خواهد ، ما باید کارهای زیادی کنیم ، اصلاً ما برای زندگی کردن چیزی نداریم تا بالای آن باشیم و با آن زندگی نماییم.

برای یک ملتی سی میلیونی ، یک میلیون هکتار زمین خوبی آبی که ما داریم بسیار کم ، و بسیار ناچیز است ، هیچ که نباشد برای یک ملتی سی میلیونی ، کم از کم ، با صرفی سه هزار متر مکعب آب در ثانیه ، سه میلیون هکتار زمینی آبی باید باشد ، یک ملت سی میلیونی ، یک میلیون تا یک و نیم میلیون کیلووات برق آبی در فی ساعت باید داشته باشد ، سه فابریکه سمنت سازی ، سه چهار فابریکه شکر سازی ، سه چهار فابریکه کود کیمیاوی ، هفت هشت فابریکه نساجی ، استخراج آهن و دوب مس باید داشته باشیم ، امروز اقتصاد واقعی ، اقتصاد نفت و گازی طبیعی است ، باید نفت و گاز خود را استخراج نماییم ، برای اقتصادی شدن ، کشوری بسیار مساعدی داریم، آنقدر آبها و زمین های بزرگی را که ما داریم ، اگر نصفی آنرا بکار اندازیم ، از کشوری خود ، کشوری دیگری می سازیم ، دو صد و پنجاه ، تا سه صد دالر ، عاید سرانه ، چه است ، هیچ که نباشد ، یک و نیم تا دو هزار دالر عاید سرانه باید داشته باشیم ،اصلاً ما در فکری اقتصاد هیچ ثمی باشیم ، در فکری کارهای دیگری می شویم ، در فکر کار های دیگری می باشیم ، کشور را از یاد برده ایم ، در فکری خود می باشیم ، و خود را می سازیم. در وزیر سازی بسیار علاقه داریم ، کشور سازی را از یاد برده ایم.

بسیار فقیر شدیم ، و ازین فقر باید بسیار تشویش داشته باشیم. فقر کشور ها را از کار می کشد ، ما باید این فقر را قبول ننماییم ، اقتصاد بسیار مهم است.

اقتصاد همه چیز ساز است ، زراعت را اقتصاد می سازد ، و صنعت محصول اقتصاد است ، اگر اقتصاد باشد ، چه چیز های نیست که آن نمی باشد ، هر کاری به پول می شود ، پول که نباشد ، هیچ کاری نمی شود ، ولو شخصی مهمی هم باشد.

کسانیکه سیاست می کنند ، باید اقتصاد داشته باشند ، کسانیکه تجارت می کنند ، باید اقتصاد داشته باشند ، کسانیکه معارف می سازند ، باید اقتصاد داشته باشند ، کسانیکه میخواهند قدرت نظامی باشند ، باید اقتصاد داشته باشند ، اقتصاد وقتیکه اینقدر مهم است ، چرا اقتصاد را نداشته باشیم ، و چرا اقتصاد را نسازیم.

چه چیز است که دولت را دولت می سازد؟

عدالت و تقواست که دولت را دولت می سازد.

عدل و تقوا مهم می باشد.

آیا تحصیل و تخصص هم مهم می باشد؟

چرا نمی باشد ، وقتیکه مهم می باشد ، چرا قانون ما قید نگذاشته است که ، وکیل شورا ، باید از لسانس کم نباشد ، و وزیر ، مافوق لسانس باشد ، و رئیس جمهور ، و معاونین رئیس جمهور ، بر علاوه سابقه کاری ، دارای تخصص ، و تحصیلات عالی باشد؟

برای اینکه:

فقرا در غم شکم ، و اغنیا در فکری مسکن می باشند ، دولت های باشند که هر دو را در نظر گیرند ، ولی در فکری فقرا بیش از همه باید باشند ، غمی فقرا را بسیار باید بخورند. اغنیا خود شان چاره خود را میتوانند ، دولتهای باشند که در فکری فقرا باشند.

مشکلی اساسی ما چیست؟

ما مشکلاتی بیشماری داریم ، ولی مشکلی اساسی ما ، مسئله دولت داریست ، اگر ما دولتی سالم ، و خوب ، بزرگ و درست داشته باشیم و دولت داری را بدانیم ، دیگر مشکلی خود را میتوانیم کم سازیم و حل نماییم.

وقتیکه اقتصاد را می سازید.

چه باید کنید؟

کارهای پیش پا افتاده را بگذارید ، کارهای بزرگ و اساسی را شروع نمائید. و کاری کنید که کشور را به شور و حرکت در آورد.

وقتیکه با فساد مبارزه می نمائید.

چه باید کنید؟

با فساد های بزرگ و درجه اولش در آویزید ، هرکاری که می کنید ، آنرا درست ، بزرگ و اساسی کنید.

اهمیت دولت را بدانید که دولت بسیار مهم می باشد ، بسیار چیز های مهم می باشد ، ولی یکی اش به دولت نمی رسد.

چه شدیم؟

این قسم نیست که دیگران از آهن ، و ما از کلوخ ساخته شده باشیم ، مشکل ما اینست که ما به کار نه افتیده ایم ، و بسیار فقیر و بسیار بیچاره و بسیار ناتوان شده ایم.

چه تغییری در ما آمده؟

هیچ تغیری در ما نیامده، تغیر همین است که میک رفت و فانتوم آمد.

اوباما گفت که من تغیر می آورم ، خدا کند که او تغیری بیاورد ، جنگ ختم شود ، و صلح بیاید ، اگر صلح نیاید ، مشکلی ما مشکل تر ازین می شود.

جنگ راه حل نیست ، راه دیگری را باید بیابیم ، ملت سازی را شروع کنیم و کشور سازی را آغاز نماییم.

و اهمیت ملت را بدانیم.

و بدانیم که:

ملت ها کشور ساز ، و کشور ها ملت ساز می باشند ، و اینها یکی دیگری خود را می گیرند ، و یکی دیگر خود را می سازند ، یک کشور را ملتی پیشرفته اش ، پیشرفته می سازد ، و یک ملت را هم کشوری پیشرفته اش پیشرفته می گرداند ، اگر ملت پیشرفته نباشد ، کشور پیشرفته نمی باشد ، و اگر کشور پیشرفته نباشد ، ملت هم پیشرفته نمی باشد ، و نمیتواند پیشرفته شود ، پیشرفتی یکی اش ، باعث پیشرفت دیگرش میشود ، و این هردو جزء هم اند ، و این هردو در هم تاثیر دارند ، و تاثیر میگذارند. هردو باید انکشاف داشته باشند.

انسان برای کار تربیه می شود ، و کار است که انسان را میسازد و می رساند ، و کشور های کارداشته اند که انسانها را می سازند و می رسانند ، بیائید به یکی اش نمی شود ، در هر دویش کار کنیم ، و کشور را بسازیم و کشور را برسانیم.

اقتصاد به کوچک کاری ها نمی شود ، در اقتصاد کارهای بزرگی باید کرد.

میگویند که در جنگ عمومی اول و دوم ، جهان می سوخت ، و ما آرام بودیم ، و حالا جهان آرام است ، و ما می سوزیم ، خوب است که جهان آرام است ، ما نمی خواهیم که جهان آرام نباشد ، ولی می خواهیم که ما هم آرام باشیم ، این چه مصیبتی است که بالای ما آمد ، نمی دانیم ازین مصیبت چه وقت رها می یابیم ، ما عوض اینکه پروبلم حل کنیم ، پروبلم خلق می کنیم ، روزبروز به اهمیت خود بیافزائیم ، از اهمیت خود می کاهیم.

به این کارهای که ما می کنیم ، به این کارها نمی شود ، کارهای بزرگی باید کرد ، تا کشور را آباد کرد.

کارهای بزرگ چه می باشد؟

کارهای بزرگ ، کارهای بزرگ می باشد ، که ما آنرا هیچ نمی فهمیم ، در کارهای مصروف هستیم که درد آور می باشد ، و به درد کشور می افزاید.

بسیاری های هستند که کشور دارند ، اما کشوری مساعدی برای اقتصادی شدن ندارند ، ما داریم ولی از آن استفاده نمی نماییم.

چه کنیم تا یک چیزی شویم؟

کشور را باید بسازیم.

کارها را هیچ کس نمیکند ، کارها را پول ها و سرمایه ها می کند ، به این میلیون دالری ها نمی شود ، میلیارد ها دالر باید باشد. امروز عصری نیست که به کارهای جزئی ، چیزی کاری شود ، کارهای کلی باید باشد ، تا کشور آباد شود ، کارهای کلی در کشوری ما می باشد ، اگر یک چند کار مهم اجرا شود ، کشور جان می گیرد ، و روح پیدا می کند ، و اگر کشور یک دفعه جان گرفت و روح پیدا کرد ، آن وقت دیگر بسیار کارها می شود.

در سیاست اشتباه می باشد ، صد فیصد کارها درست باشد ، آن امکان ندارد ، اما این قسم هم نباشد که حالا از ما می باشد.

ما باید بدون دوست نباشیم ، ما باید دوستانی داشته باشیم ، دوستانی خوب و مطمئن در جهان داشته باشیم.

ما باید در این جهان تنها نباشیم ، و کاری نکنیم که امروز با این و فردا با آن باشیم.

بهترین کشور آنست که در جهان دوستانی داشته باشد ، کشوری که در جهان دوست نداشته باشد او تنها می ماند و کشوری که درجهان تنها بماند او هیچ کاری نمی تواند ، بهترین دوست ما شوروی بود که آنرا از دست دادیم ، حالا بهترین دوست ما امریکا و اروپا می باشد ، اینرا باید از دست ندهیم.

دوست باید داشته باشیم ، و اگر دوست نداشته باشیم تنها می مانیم ، اگر دوست نداشته باشیم هیچ کاری نمی توانیم.

کوریای جنوبی حالتش بد تر از ما بود ، کمک های امریکا بود که کوریای جنوبی را آباد نمود ، تایوان به کمک امریکا تایوان شد ، و عربستان سعودی با کمک امریکا می باشد که ثبات دارد و کشورش آباد می باشد ، بی دوست نباشیم ، دوست باید داشته باشیم ، بسیاری ها تلاش دارند که دوست نداشته باشیم.

دوستی بزرگی به مثل امریکا پیدا کردن به هر کشوری میسر نمی باشد ، بما میسر شده است ، از آن استفاده نماییم ، اگر امریکا با ما باشد ، و غرب با ما کمک نماید ، دیگر چه کارهای نیست که آنرا نمی توانیم.

ما از درک خود چیزی نیستیم ، ما از درک کشور یک چیزی هستیم ، کشوری ما یک اهمیت پیدا کرده است که مورد توجه جهان قرار گرفته است ما باید ازین موقعیت کشور استفاده نماییم.

نمی دانیم چه کنیم ، وضع ما عوض اینکه خوبتر شده برود ، بد تر شده میرود. و هر روز بحرانی جدیدی می آید ، و هر روز مشکلاتی ما بدتر شده میرود.

بزرگترین ساحه فقر کشور کجاست؟

بامیان است.

و بزرگترین معدن آهنی جهان در کجا می باشد؟

آن هم در بامیان است. در مجموع ما چنین کشوری هستیم که بزرگترین منابیع را داریم ولی کشوری فقیر و نادار در جهانیم.

ما کارهای بزرگ نمی کنیم ، و کشوری بزرگ می خواهیم ، ما سیاست های بزرگ نمی کنیم که به این حال رسیده ایم.

وقتیکه مردم بفهمد که دولتی داریم که در فکری ما نمی باشد ، و برای خود کار می کند ، و در فکری خود می باشد ، بالای چنین دولتی مردم چه باور کند ، و چه اعتمادی داشته باشد؟

آیا مشکلی است که راه حل نداشته باشد؟

غیر ممکن است ، که مشکلی باشد ، و راه حل نداشته باشد ، هر مشکلی راه حل دارد ، به شرطی که کسی باشد که راه حل آنرا بداند.

آیا مشکلی ما راه حل دارد؟

راه حل چطور ندارد ، طرفین انسان هستند ، و طرفین بسیار چیز ها را میدانند ، اگر بین خود جور نمی ایند ، چرا که با هم بسیار جنگیده اند ، و جور آمدن شان مشکل است ، گروپ سوم که پروفیشنل ها باشند ، باید بیایند و در آن داخل باشند ، و گروپ سوم باید بیاید و با طرفین نه کدام خاص دوستی و نه کدام خاص دشمنی داشته باشد ، بیایند ، و بی طرفانه کار کنند ، عادل باشند ، و با قوت کار کنند ، و تقوا داشته باشند ، مجرم را مجرم بدانند ، و مجرم را بگیرند و با مجرم به شکلی که با مجرم برخورد می شود ، برخورد نمایند ، حق باشند ، و حق را با خود داشته باشند ، حق که باشد دیگر مشکلی نمی باشد.

باید گفت که:

هر کس در ساحه کار خود می داند ، و هر کس در ساحه کار خود می فهمد ، وقتیکه از ساحه کار خود برابد ، در ساحه کار دیگری برود ، او کاری دیگری را نمی فهمد و او کار دیگری را نمیداند ، یک متخصص زراعت ، وقتی متخصصی زراعت می باشد که در زراعت باشد ، وقتیکه از زراعت برابد ، او دیگر متخصصی زراعت نمی باشد ، بهتر اینست که در ساحه کار خود باشیم ، و در ساحه کار خود بیاندیشیم.

بدون آب ، آب بازی آموخته نمی شود ، اول آب پیدا کنیم ، و بعد آب بازی نماییم ، آب بازی را مردمانی یاد دارند که آب دارند. بدون مزرعه دهقان تربیه نمی شود ص۳

اراده ورځپانه یوازې د سرلیکنې ننګه کوې، نورې لیکنې د لیکوال خپل نظر دی، ورځپانه یې مسولیت پر غاړه نه اخلي

حق الاشتراک :
قیمت یک شماره: (۵) افغانی
سالانه: ۲۰۰۰ افغانی
شش ماهه: ۱۰۰۰ افغانی
برای موسسات و سفارتخانه ها:
سالانه ۳۰۰ دالر امریکایی
شش ماهه ۱۵۰ دالر امریکایی

مرکز نشراتی افغان
روزنامۀ ملی اراده
موسس و صاحب امتیاز: حاجی سید داؤد
مدیر مسوول : خادم احمد
موبایل :- ۰۷۰۰ ۵۹۶۲ ۰۵
Khadem.kabul@yahoo.com
معاون : استاد مرتضی فرحتیار
موبایل :- ۰۷۹۷۲۵۳۱۶۴
Farhatyarm@yahoo.com

ادیتور پشتو: مجیب الرحمن امیري
موبایل :- ۰۷۰۸۸۸۷۰۶۶
گزارشگر: امان الله "ایمان" ۰۷۷۸۸۷۷۷۳۵
دیزاین : نبي "پیاوړی"
مسوول توزیع و بازاریابی: عبدالسمیع
۰۷۰۰۲۴۴۳۸۴
erada.daily@yahoo.com
آدرس : دهمزنگ، عقب سینمای بریکوت، سرک اول کارته چهار.
ایمیل: erada.daily@yahoo.com

ERADA DAILY
Afghan Media Resource center
Establisher and Concessionaire: Haji sayed Daud
Editor in chief: Khadem Ahmad
Editor: Farhat yar
Pashto Editor: Mujib Rahman Amiri
Designer: Nabi "Paiwarry"
Address: Behind Baree kout-cinema, first street of karti-e-char
Email: erada.daily@yahoo.com